ЕРА,
13
март, 1969 шу
№ 31 (4666).

Мах 2 кап.

Массо а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІайн АССР Лаккхечу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера декабре арадуьйла

МЕХАНИЗАТОР, СИХАГІА КИЙЧЪЯЬ ЯККХА ТЕХНИКА

БІаьстан хьалхара бутт бохуш летт. ХьетІакхаьчар санна я Нохч-ГІалгІайчен механизаторша шоай еррига лаьтта хьйчду агрегаташ ара а хьха В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара сийна сІлийна социалистически доккхараш кхоачашдара шерра пхьовсам дІабоархьабергбола ха. Цудухьа Іалаькаре лоархІаме да хІанз еррига тракторашт, нохараш, культиваторашт, сеялкаш, кхыйола техника сихха, лоацца аьлча массехк дийнаь боккъонца тоа я аь кийчон линейка тІа дІаеттзар. Лоа дІа а даьнна лаьтта лоасара доланехьа кхаьнга арадаь кийча хилийта еза хІара механизм. Механизаторашт кхетам хила беза техника хаинахьа а дика я тоаяр. нужах кхетаца пайда эцар дІайийна культурашт хьункъьяр Іалаьмате лоархІамэ хилара.

Вай республика дукхагІа долча боахамашка чІоаггІа теркам тІабахийта леладу бІаьстан кийчо яра гІулакх. Хаппахьа а дика а кийчъяьй кхашкарча балхашта техника Ачхой-Мартана районча механизаторашт. Еррига тракторашт, нохараш, культиваторашт хІанзе ремонт яь аьнкай укхаза. Юкейнса 6 сеялка тоайча еррига техника кийча хул районабоахамий. Иштта дика лел техникашта ремонт ара балхаш Наурски, Ножай-Юрта, Шаьла районий колхозашкен совхозашкен а. Цу кхаь а районе еррига тракторашт, нохарашт, культиваторашт тоаьь кийча я. Кастта техникана ремонт дьберГболаш ба Гудермеса, Урус-Мартана, Наьсарен районий механизаторашт.

Цхьабакъда массанахьа а дан гІулакх иштта вІаштІехьдолаш. Эсала лел ремонтиц балхаш. Массала, Малгобечин района боахамашка. Укхаза хІанз а ремонт ца ен 18 трактор, массехк нух, сеялкаш а. Тоаьна 53 трактор, дуккха нохараш, сеялкаш, культиваторашт я республика эггара йоккхагІа йолча Грозненски районе. Эсала лел гІулакхаш Ведана, МалгІабика, иштта нахьча районий колхозашкен совхозашкен. ХІанзаьнца ремонт а ца ец тракторашт, царна тІехьаьнза техникен хилар боахамий кулгалхойи специалисташи эсала я шоай бехктокхам кхета ца беш я хилар мара кхы хІана лархІа йиш йолаш дац.

Тоаьь яьнна техника хоаза хьежача сахьаташ долаш хулаш моттигаш нийслу пхьалоча боахамашка. Цу тайнхрд сигналаш ух механизаторашта шоай къахьегама йй лакха ца лоаттадеча. Масала, Сунженски района ЦІеча Эскара цІерагІча колхоза шоллагІча бригадин кийчача техникага хьежача гучадаьлар тоаьь яьннача тІехьагІа дьтта а хьекха колодкаш тІа дІаоттаь сеялкаш цхьаьнца «хоадам боаца» сахьаташ доахкаш хилар. Цхьайолча тоаьь яьннача сеялка сотника модель еза йаккха я, культиватора тІод бола бергбоалаш лап, болташ а йоацаш я цаІ. Техникана ремонт еза беаьнна тІехьожаш ца хилар, техническими документаци ч ца еттаеш тоаьь техника дІаеттіе нуьта телар бахьан долаш хиний хІамаш да уж.

Тоаьь а тоаьнца а бола машинаш теркала ца ец йига, царна леррГІа доал ца деш моттигаш а кийслу. Цу тІадзихел декиха эдоал. КІезига моттигаш ац иште делача машинех еткхалеш дІаЙотхаш, уж болх бергбоалача йозхаш. Ца хІана ла биц йолаш дац. ХІанз бІаьсти йоалаш леттача хана къахьетта теркам тІтбахийта беза еррига техника дІа аьннача хана кхашкарча балхашта кийча хургйолаш леладара.

Балхахьа лархІа дезаш хІама да техникана ен йола ремонт хаинахьа а дика а йой, тоаьь тракторашт, нохарашт, сеялкашт, культиваторашт малагІча хьала тІа я хьожаш йолча партийни организацешта дагадаьхар. Массанахьа а, дерригача боахамашка хила еза ремонт дика хь йий. техника кхашкарча балхашта кийча йий хьожаш йоза комиссеш. Царна юкъе хила беза дикагІа бола механизаторашт, общественноста викалаш, специалисташ. Цар делхар да кийчон линейка тІа дІаеттаю техника иштта, пунна иштта доал ду, ца балха сийча йий хьажар. кхоачамбоацараш, дакха дисараш гучадахар, уж дІадахара сарцагІьалар. Иштта гІулакх вІаштІехьдаьккхача мара вІаштІехьдаргдац пятилеттал доадам бен долча шера БІаьстан балхаш диази чакхдаха.

Парте хилиe я ... машинно-тракторни парка балхь восарал лакхъяр, юрта боахама производстве техника дегІайоаладара, чудагІаш доза яаат. кхыйола лаьттан продукташ алсамъяккхара эшам долча хьалек керттера дар хилар. Из деккар кхоачашде торо хургъя Нохч-ГІалгІайчен механизаторий нагахь санна цар укх чхейнсача леношка еррига шоай юхтбоахама техникен пунга боккъонца болх байтара шоа средствашт лел дІа а даьннаь дьтта доккъаулшехьа а балха арадла мара ца езаш кийча хуьйте. Ленински къахьегама вахте латтача ца шоай низ кхьбергбац из бохктокхаме декхар кхоачашдара. Пятилетка дийхагІча шера хІара да беррига вота боахама къахьегамхошта Даьхен руьхьа совдаккхара. В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара сийна тІаийца социалистически декхарашт кхоачашдара лоаттабеча къовсаме толамаш доаха ди хилийтар царех тийша да. Цудухьа ях вай: механизатор, хьа деккар еррига тракторашт, лаьтта тоаду а ду дІадуа а машинаш сихха кийчон линейка тІа яхар да.

Дика кхоачашду шоай декхараш «Шалински» совхоза шоллагІча отделени механизаторашт. ХІанзе еррига тракторашт тІехьатесса инвентари тоаьь баьннаб уж. Царна юкъе дика хьежамашт гойтад трактористашта І. Абубакаровеи В. Газдиеве.

СУРТА ТІА: І. Абубакаров (аьрроахьа) В. Газдиев тоаьвьнна трактора хьожаш ба.

Х. Мукаева сурт.

Толамаш лохдалийтац

Планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх беча Грозненски ремонтно - механически заводе коллектив къаьстта дика къахьегама толамаш доах пятилетка дикъагІчьа шера. Хьалхарча шин бетта планал совгІа реализаци яь продукци 3 эзар сома маьха я, хІаьта укх бетта чотах арахийца товарни продукци 13 эзар сей мах болаш я. ДІадахача шера хьалхарча шин бетта реализаци яьчул укх шера цу юкъа реализаци яь продукци 49 эзар сома маьха дукхагІа я. Лохдалийтац укх ... толамаш март бетта а. Хьалхарча декада эзани тІехкхоачаш а ец планал совгІа арахийна продукци массехк эзар сома маьхе я. Къаьстта дика къахьегарна белгалъяьнна Мирчев Александр керте латта мехкдаьтта оборудованеа ремонт еча участка коллектив. ХІанз укх бетта кхоалагІча декада чотах къахьегаш я из.

В. ГУБАНОВА,
Грозненски ремонтно - механически завода планови отдела начальник.

Хьалха латт

Укх деношка хулача хергахаьнта дика накъайоагІа Грозненски химически комбината коллектива. Укх бетта чотах итташ эзараш сомий маьха продукци ара а елаш чакІбаьккхар цо хьалхара ши бутт. ІІаьта март бетта плав 102—103 процент кхоачашдеш хьайоагІа из. Социалистически яхье хьалха латт В. Олифер, А. Баев керте латтача фенол даккхача цехий коллективаш.

В. ГАЛКИНА,
тхо штата йоацо корр.

ВЕЖАРАШХА ЙОЛЧА ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА СОВЕЩАНЕНА КИЙЧО ЯР

1969 шера гурахьа Будапеште хиначу кийчон комиссе заседание вІаштІехьбаьннача бартага хьежжа укх шера 10 марта Москве болх дІаболабаьб коммунистически болхлойи партей совещанена материалаш кийчъеча балха группо.

(ТАСС).

Мехкдаьтта индустри

ГІУЛАКХАШИ ПЛАНАШИ

Вай мехкан мехкдаьтта долаш промышленность шийлар, цун перспективаш Куйбышева вай бахк чакхбаьккхача вай мехка къилбаседа-малхбоалехьарча районий мехкдаьттахой чувва совешне дакъа лаьцараша моттера уйла тІайохкийтара ца. Шийлада тІа СССР мехкдаьтта доаккха промышленноста министра В. Д. Шашина Белгал ца даьккхара, къилбаседа-малхбоалехьенна доагІача даькъа 70 процент кхоач вай мехка доаккхача дерригача мехкдаьтта доагоран.

Вайна аьттув болаш дар 1968 шу, белгалдаьккхар министра. Йоккха къадьегама котало яаьккхай советски мехкдаьттахоша, шу чакхдоалаш мехкдаьтта даккхара 300-миллионни рубежал тІех а баьнна. Мехкдаьтта дуккхагІа даьккхара темпашка диллача СССР дикка хьалхаяьннай кхыча мехкдаьтта державех. Укх тІехьарча итт шера вай мехка юкъера даккхІача шера 19,6 миллион тонн дукхагІа даьккхад из.

Цу тайпара лакха хьоккамаш Іалашде вай вІаштІехьдаьккхад, аьлар министра. Іалаьмате дукха мехкдаьтта доалла моттигаш вай йолаиде. Эггара хьалхарча аргІанна уж я Тюменски Томски областаш, Поволжье санна йола мехкдаьтта территореш. 12 миллион квадратни километр гаргга моттиг дІалоац СССР-е перспективни мехкдаьттеи гази доалача лаьтташа. Цар дагь даькъах кхо декъа къилбаседа-малхбоалехьа да.

ДикагІа иштта карадерзадергда уж? Цу проблемех тІа болх беш ба мехкдаьтта даккхара лоархІаме бола методаш кІезига къахачьаш болла Іилмахой. Белгала аьлча, цу методех я шин тІоана юкъера мехкдаьтта цхьан хана хьаддаккхар. Шерра дІадаьржад тІоапашта юкъера хий чуІаттадеча»...

Актива совещанеш къамаьл дир СССР Министрий Совета Председатела заместителя М. Т. Ефремова. Хоза в кетаи белгалдаккха догдоагІа, аьлар цо, мехкдаьтта даккхара боарам 1968 шера 7,6 миллион тонн КПСС XXIII съезда Директивана белгалбаьча боарамал тІехбаьнна хилар. Цхьабакъда, резерваш йолаш я, хІаьта уж эггара хьалхарча аргІанна бургъ леттачара, мехкдаьттех попутни гази ахара прогрессивни методаш юкъеяхутьачара леха я еза. КІезигача лоархІаме дац товарни мехкдаьтта дикал даккхьяр санна долл дош а.

Боккха пайда бола доагор тух дІакъоастадаь, хий дІакъоастадаь цІендарах, массехк сорт вІашагІъдарах. Хийша пайда эца беза цу гІулакха лаьрхІа арахийцача техникех. Практико хьахаьккхад турбопроводашка гІолла мехкдаьтта дІаахийтар машинаькъа тІа гІолла из дІаккхуьхьийтачул диказа , дергІа ккдар. Долче, хІанз йолаш йолча мехкдаьтта проводех биазагІа пайда эца а керча яраш маьнга дукхагІа яккха а еза-их. Халахете я, еррига мехкдаьтта трассаш проектни институташка дІакхача гаьда я хІанз а. Узень—Кульсары—Гурьев—Куйбышев санна йола йоккха турбопровод цараерзаяра уйла дукхагІа тІаргхийта еза мехкдаьттадоша.

В. И. Ленин ваьча дийнаьа ден 100 шу дизара сийна социалистически декхараш тІаийцар совещане декъа даьцараша.

(ТАСС).

НАЬХА САТЕМ ЛОРАБЕШ

Шийтайпара дІадолаеаар чухьарча гІулаккий ленински районгдела старшинай Жиленкова дежурстве. Поста тІа отта вадача Иван Евдокимовича хезар герайн татам. Стартови тетча я-их ца ваьлар, хетадеделар милице старшинайна. ДІа - хьа уздача наха юкъе гІолла сихха чакхкулаш герой татам лаьннача дІаведйзар Жиленков. Чехова цІерагІча библиотекагара «Челюскинцийн» кинотеатр даьнахьа вадар кхо вІалига саг. Уж мара кхы саг вацар скверика наькъа таннага тІа. «Бриз хаш беза-кх сера кийнса хулиганаша» —, аьна дагадера старшинайна — «Сабардел, кагий нах», — аьнар цо.

Милице форма тІаьнха саг моанта бІаргагуишье я дІалийлхар хулиганаш. Бакъда, иштта кІалхар балаьнар уж. Дукха ха яьлехьа дежурни машинаца милице дІабигар общественни порадок телхаераш...

Сатийна йоапача пост латт милице старшина коммунист Жиленков. ХІара сарахьа бІаьш, эзараш нах тІехбуьл цунна юхе гІолла. Тайп-тайпара ба уж. ЦІаш балхара цІаухаш е салиГІа арабаьнна ба, уж дукха ба. Амма цІезиг-дукха кхы тайпа нах я нийслу керта бохабу малар менна дер дайна делаш. Цу тайпарча наха дукхача наьха сатем бохьу.

Иван Евдокимовича вахаре хиналц сатем болаш ха. Из варо бирса тІем латтача 19 шера. Мехкана дегІанна къахьегамга ваьнна хІамига саг. Массаница цхьана Даьхе лоранйий мугІараша я отта СийлахЬ - боккха Даьхен тІем болабеннача хьалхарча деношка дене из чакхбаллалца фашисташца латтаи хиняв коммунист Жиленков. ЦІаккха дицлургдац Иван Евдокимовича уж бирса, къиза тераш. Пешо йохаяь ухкар юрташ, городаш, фашисташта карагІдаьнача зуламий сурташ дукхагІа бІарга ма гу кхы а дукхагІа чІоагІлора парнара моастагІала. Цу моастагІале хайтапар кІаьдвалар фул. Майрол, къонахчал дукидам кьахьехкар Жиленкова цІема наькъаш тІа.

Пунна дагайоагІа йохаь Севастополь. ХІанз из город - турпал хьалха кинначул я хозагІа хиннай, тІема ларех хІана дисадац цига. Дукха ха я цун чеивааш йийрза. Дика дагайоагІа Жиленкова цу врсий тІема сийлен городе хиннача тІемай эпизодаш... Юлача йовхийча топашка хадаьнна эгадора лаьтта. АргІанара задаш кходчаш а аь штабе кхаьчар свинист Жиленков. Цхьа юкъ йоаллаше телефонни бунаш юха а хьадар. Хетачех. эккхане хоадаьнр лнни. Бакъда, хоаш дацар кхаь линеех малагІа лини хьадий, лини аннега хьажа баха цун повдьестий юха бийразбаьар. Цхьан катушкана меттел телефонни саьрга кхо катушка букъ тІа йиллар Жиленкова... Сьрг хотта вІаштІехьдаладар цун, юхе йоккхача топа пхо яйккхар, бакъда, лини болх бе йоалелар: сакхеташ чура воалаш саьрга маккхе юхьаг цергашта юкъе еллар тІемахочо...

Полевой госпитале сакхетаи чура свалист. ГІар-тата доалаш сатем латтар гонахьа — лелхаш топаш, еттаи бомбаш яцар. Ше а воалаш кхы саг вувцаш санна хетар цунна шийна Шеча Байракха орден ялараб долча указага ладувгІаш.

В 1945 шера салтечун шинела иетта милицейски шинель тІайийхр Жиленкова. Атта дацар старшинайна. Цига фронте-м Жиленкова дика ховра ший моастагІа малий, хІаьта укхаза — кхыча тайпа дар гІулакх. Цун бар санна бар пулвмхой мотт, тийца болх лелабер малаш ха хала дар...

ХІанз санна ший новкъостаца Исаев Іимрапаца дежурстве вар Жиленков. Юкъ-юкъе районтдела дежурнега доккдаеш йора цар. Царех цаІ аьлул тІехьагІа дежурне хоам бир цхьан сага тІера хІамиш а яьха тера бе доза преступникаш кІалхарбаьннаб аьнна. Гаьна баьнна хургбоацаш бар уж, хІана аьлча оперативни дежурнега хоам кхаьча массехк минот мара а яцар хІаьта иштта «огонек» ахача кофегахьа уж дІабийрзаяга хоаш я лар. Скверика чура арабовлача милиционерий бІарг тІабахар сихбенна трамвайна лнией байдда тІехбелаш лаьттача шин дІамиссача сага. Хьоарчаьь хІама йоаллар царна бе. «Шоай документаш хьаьхекхал, — Жиленкова оаллашехьа кнеа кулг кховзадир царех цхьанне. хІаьта вож юстара яйккхар. Самбо приемаца хІамо теха Івовллар герз хьаддакха гІийртар, хІаьта вожа вадар дукха гаьна ваьлаехьа Іиира на лаьцар...

Сатийна доапача гІулакха тІа ва коммунист Жиленков. Милице органашка болх беча укх итт шера дуккхаза преступникаш карабоалаьбе, царна вийй къовсам лоаттабе бийзаб цун. Наьха балаш шийбар санна тІаэш коммуниста Жиленкова, Іалаьмато халахетар хул цунна къахьегача наха ца тоаш хилча. Цудухьа къахьегамхой сатем бо6е гІертачарца къиза къовсам лоаттабу сийна шинель тІаюбхаеча салтичо. Къаьстта дагабоаях милице ветерана кхувш боагІараш. Цо нийсача наькъа тІа баьха хьрпахьбаьнна кагирхой дукха ба. Царех цхьабараш дешаш ба институташка, техникумашка, хІаьта вожаш хьыпала къахьегаш ба. Цар массане а дег тІара баркал оал шоашта дийса никъ хьийхача коммуниста Жиленковна.

ШоллагІа шу да цун наькъа тІа Ленина орден лепа. Коммуниста Жиленковна Даьхен из эггара доккхагІа дола совгІат лейнад халкъа сатем лорабеча поста тІа дукхаза башха - дика гІулакхаш гойтарах.

...Сих ца луш, сабаре тІа болхаш вода постовой. Кинотеатрера эггара тІехьара сеанс чакхдаьннал лейво кІаьаьча города улицашкагІа гІолла чуухаш ба нах. Са тессалца цар сатем лорабеш хургва милице старшина коммунист Жиленков.

М. АБДУЛАЕВ.
СУРТА ТІА: И. Е. Жиленков.

ЦІЕ БАЙРАКХАШ — КОТБАЬННАРАШТА

1968 шера хьайбай продукташ дукхагІа яьари кийчъяри, доахаеи соа тІарча оалхазарийн продуктивность лакхъяр, хьайбаш пайда дукхагІа тергболча тайпара леладир духьа автономни республикаша, краиша, областаша, автономни областаша леладьча социалистически яхьа итогашка хьежай РСФСР Министрий Совети ВЦСПС-и.

Яхье хьалхара моттигаш дийнай: Къилбаседа - Малдбузехьарча зоне — Вологодски областо, Централни зоне — Тульски Ярославски областица, Волго - Витски зоне — Марийски АССР, Поволжски зоне — Татарски АССР-ец Ульяновски областох, Къилбаседа - Кавказски зоне — Ставропольски края, Малдбузен - Сибаре гІен зоне — Новосибирски областо, Дальневосточни зоне — Хабаровски края. Къилбаседехьарча зоне — Камчатски областо. Яхье котбаьннарашта РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-ен карара кара тела ЦІе байракхаш я ахчан премеш а хьажаьй.

Зонашка гІолла яхье шоллагІа моттигаш лийцад: Псковски, Калинински, Орловски, Рязански областаша; Мордовски АССР; Белгородски Курски областаша; Куйбышевски Пензенски областаша; Адыгейски автономни областо; Томски областо; Карельски Коми АССР-аша. Царна ахчан премеш хьажадь.

ЧІОАГІА ЭГІАЗБАХАБ СОВЕТСКИ НАХ

МЕХКА ГОРОДАШКА ГІОЛЛА

ГОРЬКИЙ. Дуккха эзараш болча наха дакъа а лоацаш митингаш хилар горьковски предприятешка. Китайски авантюристаша хьуаладеча гІулакхашта духьала хоадамболаш протест кхайкаю болхлоша. Автомобильни завода, Серго Орджоникидзе цІерагІча авиационни завода къахьегамхоша, «Красное Сормово» яхача завода кемаш дераша шоай революцешка хьакхайкаду шоаш КПСС Централни Комитетан Советски правительствана гоннахьа кхы а айкагІа кхоталургхилар, революцийни фел лакхъерткилар, къахьегама толамаш дебадергхилар.

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Советско-китайски доазон тІа маоистски клико герза низаца яьча бІехача провокаце чІоаггІа эгІазбигаб индустриальни Приднепровья къахьегамхой. Митингашка металлургашеи коксохимикашеи, горнякаша а машинашъераша а бехке бу вай Даьхен деза доазонаш толхадьараш.

Къахьегамга гІоалларча шийновкъосташта хетари дегардари хьакхайкадир Коминтерна цІерагІча завода вальцовщика И. Маркса.

— Оаха дизза хьалдоаш эхь дайна провокаци юхатохара тІадерзадаь Советски правительства чакхдаькха хоадамболаш доле гІулакхаш. Китайски Іьадалашта дІахоряда Советски Союза доазув тІаккхувда йиш йоацаш долга.

ЛЕНИНГРАД. «Оаха китайски Іьадалаш хаьа я ду, советско-китайски доазон тІа делаю тІема провокацеш соцалга хьа я дехь», — аьлар къонича болхлочо Нина Скороспехова. Цо из къамаьл дир «Советская звезда» яхача деІа тай доча комбинате хиннача, китайски Іьадалий гІулакхашта духьаларча протеста митинге.

— Советски Союзен Китаен халкъашта юкъера юкъ яккха гІерт, — аьлар «Эталон» яхача завода болхлочо И. М. Николаева, — маоистски клика, пхьабакъда ший бІехах уйлаш кхоачашъюлургьяц цунга.

Протеста митингаш хиннай кхыча ленинградски предприятешка, учреждешка, институташка.

РИГА. Латвийски пароходствера кемаш хІанз рейсаш ец лелача гаьнарча фордаш тІарен океанаш тІарен радиограммаш ух Ригерча форда транспортни партийни комитетага китайски кулгалхой провокационни гІулакхашта дувзадення хулача протеста митингий хьаяъехьа.

«Кура» яхача теплохода морякашта дика доез Мао кликай тайпа болх боалая гІулакхаш. КНР форда доазонаьнга юкъе гІолла Вьетнамен Владивостокен ухача хана цкъа санна дуккхаза а провокацеш леланай цун экипажа духьала. Цхьабакъда, моряках массаза а сатохаш, сабаре хиннаб.

Оаха хьаллоаш дерригача вай халкъа тІахьехам, йоах митинге дакъа лоацарий резолюце тІа. Эхь дейнад провокаторий!

ВИЛЬНЮС. Литвай городашкен юрташкей дІахо а протеста митингаш ец латт китайски Іьадалаша советско-китайски доазон тІа хьовзадаьча провокационни гІулакхашта духьала.

— Литвай машинашъяхой чІоаггІа эгІазбаха ба, — аьлар Вильнюски паровозни депо машиниста А. Зубкевичкса, — китайски Іьадалаша вай Даьхен доазон тІа хьоазадаьча боккъо йоацача гІулакхашта. Советски пограничникашта тийшача балхагІа ваь доп шоай великодержавни уйлаш кхоачашъяр духьа китайски халкъа хьашташ дІохкаш боача Мао клика авантюризм керда гучаяьхар санна лоархІ оаха. Эхь дайнад Пекинерча барт эгІабарий! Кулгаш дІадаха Советий мехка деза доазонашта тІера!

АЛМА-АТА. Казахстана городашкеи юрташкеи тІа-тІа чІоагІагІа ец Дамански гІайрен тІа китайски кулгалхоша хьовзайтача провокацешта духьалара оаз. Низковольтни аппаратура завода бІаьш болхлой, инженераш, гІуллакхера нах гулбелар митинге. Дош ийцар инженера Д. Джарлыганова.

— Уссури яхача хи тІа хинна бІеха провокаци китайски кулгалхоша хьалххагІе а вІашагІъелла хиннай, — аьлар цо. — Цунна тешал ду харцье йиш йоапача факташа. Вай халкъашта юкъе доп даккха гІерт пекински авантюристаш. Эхбих хІама лисадац царна.

Вай доазонаш толхадьрий зуламеча гІулакхашта хьиппаре къахьегарца жоп лургда вай, — аьлар токаря А. В. Козлова. — Вай социалистически пачхьалкхен экономически обороннии низ денгара ма массаза доал чІоагІлургболча тайпара болх бергба вайх хІарапе.

* * *

НАЗРАНЬ. 10 март. Цу дийнахьа района дукхача предприятешка советско - китайски доазоне китайски Іьадалаша герзаца хьоаяьча провокацена духьалара митингаш хилар.

ЦІимхара ба делкъех тІехьагІа Наьсарен мельзавода кор вІашагІкхийтта болхлой, гІуллакхера нах.

Китайски оагІонгахьара вай пограничникашта лаь доп, цу хІакъехьа вай правительства КНР-я правительствага яхьийтача нотах хоам бец къамаьл дир парте бюро Наьсарен районна боахлочо воп. Мегушкова. Цул тІехьагІа дош ец КПСС члена. Сталинградски тІем тІа дакъа лоацаш хиннача запаса майора, заводе хьахой начальника воп. Дудургова.

— Сона вІалла за ца могаш хила хет маоисташ доазол сеаьа айхха хилар. Цзамо хІамаш лоргдаш советски халкъаша.

Заводе къахьегамхоша беррига низ вІалургба Даьхен низ совбаккхара, фийла лоралергда цун сий.

«Электроинструмент» завода механически цехе вІашагІкхийттавар 220 саг. Сборщица йолча Кинищева Наталья Егоровнас аьлар: Дега чІоагІа халахетар хилар вайна массанена я эхь а делаь 2 марта вай доазоп тІа я баьнна китайски военщина советски пограничникашта доп дир аьнна хьахезача. Вай хьалхоц КНР правительствага вай правительства яхьийта нота.

Цул тІехьагІа пекински Іьадалаша делабеча тийшача балха эгІазло кхайкаеш къамаьлаш дир завода инженер-экономиста Балкоев Іиса, шлифовщика Аушев Бориса, слесара Шадыжев Бориса, кхыбр.

Наьсарерча нефтебааза коллективо а чІоагІа эгІазъяха лийнар маоистий провокацех.

— Вай Іьадал — болхлойи ахархойи Іьадал да. Дукха цІий Іомехкадаьд вай воай Іьадал бахьан, нудухьа доккхал ду вай тахан машаре къахьега а наха я йиш йолаш воаш хиларах. пхьабакъда цун тІаккхувда гІертар берса чоахаерга, — аьлар граждански тІем тІа дакъа лоациш хиннача нефтебааза пожарника Оздоев Асланбика.

Партена, Советски правительствана гоннахь кхоталенна да советски халкъаш. Цар лаккха лоаттаду шоай Даьхен сий.

«Назрановский» совхозе а дукха нах гулбеннабар. Уж баьхкабар советско - китайски границе китайски военщина яьча провокацена духьала хиннача митинге. Митинг хьайийлар совхоза парткома секретара заместителя Шадыжев Махьмада.

— Са лай советско - китайски границе юкъе ба бахаш, — аьлар совхоза бухгалтера Абадиева Натальяс, — вІаккха я чала йиш йоаца бІеха гІулакх да, китайски военщина хьарь. Сона лов вай граница чІоагІъяри, хІаьта китайски оагІорахьара из санна гІулакх кхы хуле царна доагІа тагІзар дари.

Иштта китайски провокаторашта эгІазло кхайкаеи къамаьлаш дир укхаза совхоза бригадира Джамбурнев Башира, керттерча экономиста Горбаков Арсмака, управляюще Мальсагов Якъупа, болхлочо Кузикова Марияс, ветдоро воп. Бузтучева, кхыбр.

* * *

Маьсташа укх шера шоллагІча марта советско - китайски доазон тІа герза низаца яьча провокаце чІоагІа эгІазбетар Октябрьски района къахьегамхой.

Масала, Грозненски вагонни депо технически хьржаш беча пункта мастера А. З. Джаватхханова аьлар: — «Со коммунистически къахьегама коллективе член ва, беррига са ноккъостий а санна, чІоаггІа эгІазаигаа со китайски Іьадалаша герай низаца хьовзадаьча провокационни гІулакхаша. Вай массава я, цаІ санне, кийча ва тохача тоха. Кхы а дикагІа болх бергба вай воай Даьхе чІоагІъяра».

Малхбоалехьарча электрически сетий начальника Э. В. Лядова хьакхайкадир: «Со цецвьккхи советски гІемахошта тийшача балхагІа доп тоалаьча китайски Іьадалий зуламеча гІулакхаша. Нах эгІазбиха ба. Доазонаш телхадераша лирагІа дола гІулакхаш тІадахьа деза ха хьаккхьай. Къахьегама хьинар айдарна чІоагІбергба вай шоай Даьхен оборонии низ».

«Оаха, болхлоша, инженераша, техникаша, гІуллакхерча наха, — йоах «ВНИИКАнефтегаза» коллектива митинга резолюце тІа, — чІоагІа эгІаздаха а долаш бехке ду вай мехка доазон тІарча поста тийшача балхагІа доп даьча, идеологически диверсешеи духхьарча тІема провокацешеи вай халкъаш вІашикакхоаке гІертача пекински Іьадалий эхь дайнн гІулакхаш.

Партенеи Советски правительствана оаха дош лу, хььобаьннача авантюристаша делаеча моллагІча гІулакхашта оалагара декъ бухдоахаш хІама тохара долла хІама де.

Оаха дизза хьаллоаь китайска военщина хьакъехьа вай, правительства хоадамболлаш чакхдоаха гІулакхаш. Хьинар ца кходен кІахьегарна ца иштта ноккъостая деруза вай воапта дукхаьнча воай Даьхен оборонни низ чІоагІбара».

Коллективо, массане а пкьатарра харц дир маоистий гІулакхаш.

Т. БОРИСОВ.

ВИЗИТАГІА ПАКИСТАНЕ

РАВАЛПИНДИ, 11 март. (ТАСС). Селхан официальни доттагІала визитагІа Равалпинде кхаьчав СССР оборона министр Советски Союза маршал А. А. Гречко.

Контрольный экземпляр

КПСС НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ ОБКОМА ЯЛХЛАГӀА ПЛЕНУМ

ЛЕНИНСКИ СТИЛЬ ЙОЛАШ ПАРТИЙНИ КУЛГАЛДАР

КПСС Сунженски райкома ший балхах отчет ю

Хьалха а хоам баь ма хиллара, укх шера 6 марта хиина КПСС обкома пленум шоллагӀча дешах «Партин организацийн белхан» балхах. КПСС ЦК Сецамга хьежна «КПСС Сунженски райкома балхах» ялхча отчетага хьежар. Пленуме дакъа лоцуш хиинарш массе а, ваӀорахьара анализ йир районан партийни организацие организаторски - политически балха, бахӀамах культурен хьалхара ... хиларан ... Пленуме ... хьежар.

Докладчика, парте Сунженски райкома секретара нох. ..., реший ... парте XXIII-ча съезда, КПСС ЦК мартовски (1965 ш), майски (1966 ш.), октябрьски (1968 ш.) Пленумий решенеш хоачамъеш, ...

... Ц[...]

Цхьабакъда пленуме докладчика а къаьстта ... партен обкома членаша а КПСС XXIII-ча съездан тӀехьа тӀалхимача КПСС ЦК Пленумийн решенеш хоачамъеш КПСС Сунженски райкома балха тӀехь дала ... гучадаьхар. Райкома балха парте Добрински райкомах Центральни Комитета аьча ... пленуме ... района юрта ... социально-культурни ... хьалхе ... райкома ... хоачамбоацарех хилара.

— Районан партийни советски органаша, — аьлар КПСС обкома секретара нох. Абубакарова,— ...

ДЕПУТАТАЛЛА БОЛЧА КАНДИДАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

16 МАРТА

СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ ХУЛ

* * *

КХАЖ ТАССА 3 ДИ ДИСАД

IИМЕРЗА САГ

Цу дийнахьа чIоагIа дог тоххдевнера Мальмуда Резеда. Цамогаш хинна из цIаеIа агIа ихьа кIира гаргга хи яр. Цхьа – шозза санна из йолча кхалхаеIа а диканабар цуьна тIеха чу летта мехкарий, хIьата тахан мукъестта гуш дар цхьа дикахетар цайда хилийтта. «ЙиIнгаш, шо на чIоагIа дог дика хинна да, — аьлар оца а кхежа дIен-нанас. «Оаха хьона ккаъ бенаб, Резеда мархIа еллар цар. «Тахан вай универмага коллектива массава раьзэ а волаш Заводской райсовета депутаталла харжа оттаьй хьо». ЦIаьхха дог токадевар Резедай.

№ 1 йолча Грозненски универмага йоккхача коллективе дика йовзаш я Гортикова Мальмуда Резеда. Iимерза, дог цIена, экьэздел йолча кхалсага доккха сий ду цуьна уллув къахьегарашна а из йовзача нйдархошна а.

Ийдархошта хоьй дукха а маргиз дика гIулакх да а хаьа Гортикова Резеда. Цулуьна жалобайн предложенеш книжкица тIа "дукха да йога гIирса отдела заведующи Гортикова а до кулгалу коллектив а хетваш дола дIайхха дешнаш. «Оаха дог тIара баркал яз фидела коллективан залаша Iимерза, эхь-эздел долаш из хиларех», — яздаш язду» ортара баьккача М. Докаевнен А. Абаевнен. ХIаьта Грозненски нефтяной института студента А. Сураева чIоагIа дикавтар хинна шийна увза туфлеш укхаза кораярах. Цу тайнара йовзенаш кIенига дац къахьегамхой жалобайн предложенеш книжка тIа. Гуш да нйдархой хьаштам махулла дикагIа кхоачешдера укхаза йоаико ела.

Хоза кийчъа я Гортиковай отдел. Наьха бIарг гIаоттаргболча латт кота гIирс. Цук бустам боккуьйт. Iимерза, эздела кьамаьл ду хIара сагана Резедас. Гуш из тика чу веваса хIара сага дикагIа гIулакх де из гIертарга.

Шийболи бехаш а цу тIа йоккха омат Iоазь а я Р. М. Гортикова. Пхийтта шу гаргга ха а из торговле болх бу, хIаьта укх тика чу латта кйс шу дальнна. Шийца хоечох хьона продавецаш дIалахетабу, нйдархошна Iимерза, эздел хила Iомабу.

Шийсий цхьан дийнахьа дьакхадаш Гортикова Мальмуда Резедас. Даим дьакхадаш къахьегарна, нйдархой хьашташ махулла дикагIа кхоачашдарна дьакхад из. Цулуьна универмага коллективо Заводской райсовета депутаталла кандидатий цIерах йоахаш эттара хьалха Гортиковай Мальмуда Резедай цIи яьккхай.

М. СУРХОЕВ.

ДIамехе я назанд сага шийна эттара хьалха алавна дешийта, шийца шийга дош шIайягIадаллийта ший эттара хьаьза хилна хьехархо.

Эзьа доц хьехархочо хьета кьа. Укх денара шера шоллагIча четверте эсала оценка яьккха тIехьадиса цхьа цаI дешархо вашар нуй классе.

— Дукха я школе кхоаллагIа классаш, — дуйц директорай Варна цкъе дика дешаш бола дешархой дукха хиларца белгалъяьнна я дукха я, бакъда Нина Андреевнай класс царна массанена шиъе дикагIа я. Хара дац, Нина Андреевнай педагогически опыт йоккха я. Ккийтта шера школе болх бе, чаккхьаккха педучилищ нул тIехьагIа педиститут — вIоашта ха яц из.

Шийкерттера болх баь Iаш Нина Андреевна. Дукха общественни мероприятеш кийчъеча хьамара дакъа лецад цо.

— Тхоай колагIа мероприяти хилча цига доацача даккъах нуььйодальтар дзха Строганова — йоах директора, — хIара аьлча заочне педиститута дешаш агIорна, дале а ше школе йолчун цкъа гIулакх хилийтар до школе. Болх бе безам, дешан доза, цIенагIа дехалга хьежа сапечхалча общественни гIулакха де-ха хилла, дах из хоаш мецналар тхо.

Шийцlенча уйлаица, Iимерзо хиларца шийна новкъостий тешаш белийтаб Нина Андреевнас цаьйх. Цулуьна Грозни Ленинскин райсовета депутаталла кандидат дуй шийна новкъост № 1 йолча школа хьехархоьйа.

М. ДУДАЕВ.

Сурт тIа: Н. А. Строганова. И. Плоева сурт.

НОВКЪОСТИЙ ТЕШАШ ХИЛЧА...

Каст – каста хагайоза хургьа хIанз вузашка дешаш болча катергошта а чоалта алапаш довзийта Строганова Нина Андреевна.

...Шера, довккий кораш долча классе ккьаккха сагна вовзаш сакна сатийна я. „Досвана юхе указна бе а елла латтача Нина Андреевнай оаз мара хIана дац лерго зуьш. 32 сагIа цаI санна ладувгIаш марIа. ЛадувгIа безам хургболаш дIазьу хьехархочо шийн урок. Сихвоша хьийзача урокe найца хургбац кхоалагIча классе дагIача берашта, цулуьна сабарреча овзаца ду Нина Андреевнас кьамаьл.

Чаккхьашна урок 45 минут. Хьехархочо «Урок чаккхьашна!» аьлачa дIа-кха хьаш сагIа. Нина Андреевна классера арахьача хьалгIайттар уж.

— Аз тамаш еш ях, — дуйцо школа директора А. А. Вахарова — Нина Андреевнай классе массена отличник ба, хIаьта 15 сагI 4—5 мара кхыйола оценка йоаккхаш яц. Леша безам болчарна хархаьа лела ха хилан.

— Сона-и хаш аз цар дешаранна безам мента сообоьккхаб. — эхь хеташ (атта дац сага шийх лаьна ший болх хестабеш дувна йоах Нина Андреевнас). — Бакъда, саI болча нинаша со цаI кхетале хьон: берашта цIагIа ветто школе в найа еш. Дукха кийсу шоай наьнага юнаргIйоаца «къайленаш» ецр сага къайлахийтам. Сайна хоьча тайнара царна бекъахьа хургдар, тIехьагIа цар найда энаргбар хьех аз.

ЮРТСОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

Грозненски района Октябрьски юртсовета председателa кабинета чу я тайп-тайпара спортивни кубкаш, Сийлен грамоташ. Марех кхьалараш Асуханов Мухьмад спорт спортивни кхьашна тахамаш дахарах, хIаьта вовзаш — бахача наха юкъе массони болх дика вIаштIехьабаккхарах.

Цу сонгIата эзаханта са теркам тIайахаьа ше зийча Мухьмада вела а къежа аьлар:

— Тайп-тайпара гIулакхаш хул кхоачашде дезаш. Наха дар деш хила веза юртсовета председатель. тIаккха цара довзаргдац цара воло, вIалтIехьаргдац дика гIулакхаш кхьчьадила уж сарпагIйада, царна дертIа новкъостал де.

Асуханов Мухьмад бIаргатo йиш е массанахьа: кхай тIа, ферме, клубе, школе, болхлочун квартире, медицинских пункте. Массадалча дIанаьлча гIулакх долаш ве юртсовета председатель.

Боккха теркам тIаудийт цо производство вIаштIехьадаккхара долча дешашта. Нахаца беседаш ю, хаттарашта жопаш тел.

Къаьстта дукха къахьег юртсовета председатела кхетам балара гIулакха. Цу хьатехьа дукха масалаш доалале йиш а. Царех дукхагIарари кхуьш йоагIача тIехьенна кхетам баларца дувзаденна да. Ше къона волча а кагийча наха кхетам лургбоккхача доархIаме гIулакх хилар цо дика кхетадаьлга а хургда из.

Председатела хезар Алдамиров Вахьа лел аьнна. Дега чIоагIа хала а хетаpа тIаннйлар цо их хоам. Юртсовета председатела къамаьл хилар хьехархочца, цул совгIа урокашка нзьгIар из. Харцахьа дийнача дIаьнецна ше дукхаза кьамальаш деш Мухьмада белгалйоахар нулах йоахча дика санналаш, хIаьта харцахьа араш дIадахара хоадамболлаш хьахаваш дара. КIеянта ха йоалкхар Мухьмада, бакъда гуш дар из возьа ца лийнилга. ДикагIа дешa, цIогIа а арахьа а харцахьа веалаш лела цкъар кIийк.

Къаьстта теркам тIайахийтар юртсовета председатела, шийгара йоккха педагогически говзал а хилтам, Бибулатовай Светлани даш кхьастадеш.

Дац нанеш доахаш хьалхийна ле йийгр. Цул кхо бутт баьнначa хана из хьийцар № 1 йолча шурай совхоза болхлочо Хайбахна Татьяна Максимовнас. Дика лелайера из шийн нерда хинна йоI. ТIалувха, да ел жимар шорта дар. Татьяна Максимовнас бера доттадеча дикача гIулакха чIоагIа раьза бар доалахой. Бакъда, цхьаннена хаьар цу «дикача гIулакха» маIан. Берригаш а пенбьалар цхьан дийнахьа Светлана цIагIара аралхайнча. «Аз хьона нахьина хIара кхоальлаш, хIаьта Iа лелалар фудз — хьаш цIогIа лелтар Хайбнас.

Цьаннена хоаш дацар цIаьхха из кхинцалтара бакьан. ХIаьта Светлана ше а хIана дукха лоаш яцар. Дас шийн йоIана деш санна дукхаьла къамальлаш лар юртсовета председатела Светланайца.

Эггара тIехьа йоIа бийцар шийн дега бала. «Со кхийча дено кхаол де лахаш йитацар со. Са даго тIаьхьаьлашдацар из биехa гIулакх. Из бакьан долаш дукххаза еттар сона...».

«Цунта хоашад-кх Хайбнасе йийнга дей хинна «дика гIулакх», аьлаш цо, — шийца уйла йора юртсовета председатела. Вера дега аьча чакха дарба де атта хургдац.

Из кхаьналля зиланехьа хьаяна депутатаца, кхалнахьа совета активистошца дукхаьаш беседаш йор Асуханова. ЙоIа новкъостал де массадаьла хилар.

...ХIаьта хIанз Светланайца къаьла чакхдоалаш Асуханова аьлар: «Iа фу де хоI хьона, Светлана?» ХIанзе я гIергье хьо Бежко Мария Михайловна йолча. Из хьона дика йоца, дег цIена долаш, эхь-эздел долаш кхалсаг я из. Хьо шо йолча яр довш яр из».

Светлана дика тIайийнар Мария Михайловнас. Моннас шийн йоI санна хьаьечар, цунна дези баркъе тийтар. Дукха ха хлалехьа балха тIа нийсйир из. Цул тIехьагIа дигь цу дельнад. ХIанз Светлана ма ре язай, шийцой а дезал бе, бакъда кхьакхна хьна делургдан кхалсага шийна накц дуь хова гIулакх. ДIайхача дешаша хьону цо Советски Iаьдала дийнал Асуханов Мухьмад.

Нитте на Грозненски райсовета депутаталла кандидат Асуханов Мухьмад.

А. [illegible]

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН

Из дар 1934 шера. Ялхайтта шу дуьнна мара яцар Валентина Шепелевa, вегара хьалхь Грозненски мамках оча заводе балха еначa хана. Юхьанца подсобни болхло йолаш хилар из. Болх дьабе гIертаж, миллагIа тIадилле гIулакх дийн шийн ханнахьеш деш хиларца белгалйоал къона кхалсаг.

ТIом лаьттача халача шерашка мIIача мамка погавтте дIа а отто чоалхама балхаш де дийнар мов. Шепелевай. Болхлой тоьацар заводе, цулуьна дукхагIйолча хана 12—16 сахьата болх бе безаш хулар.

...Хьалха кустарни хьесапе болх беш хинна завод хIанз йоккха комбинат я хинна дIалттай, кулгашца дешиначa белхашта механизаца ньй. Из бахьан долаш дикка лохбениб продукцега дIабода мах, геттара лакхьенай къахьегама овсарле. Деннее буги тайп-тайпара 100 тони мамка, 15 тони булкнигаш, 3 тони вафельни изделеш арахеш мамках оча комбинато. 20 шу да вов. Шепелевас булочни цехе мамка бод хьучча бола бу. Шоай цехе меттел еррига комбинате дикагIйола болкло лоархIаш а из, ЛерттIа де балларга хьежжа чам болаш нул мамкха одар. Из шийн кхетаку шо. Шепелевас. Шийбола дика бевзаш а дог лазаш а бу из, кьачерца хьоттам тел. Цулуьна массане сий ду цуьна.

1950 шера, дема парте член а воч. Шепелева. Дукхача шерашка КПСС горкома членалла. КПСС обкома членалла, халкъа суда заседателалла хинна из. 1947 шера дема 1954 шу хьатIаккхачалда Грозненски горсовета депутат йолаш хиннай Валентина Шепелева.

Шийлиз йхо на беI дукхача хана дешa дIаьа моттаге бода а беш дакха толамаш доалаш къахьегаш хьайоагIа яов. Шепелева. Из керте а лаьна 1966 шера Ленина ордеи елар хьанар долча кхалсага. ШIакка а дIахеваш до белхе тIо хьалдара мотти. дешкха дакха лоаш коллектива юкъарча вахаре. Цулуьна кеста хургдолча хоржамашка горадской совета депутатала кандидат хоржаш мамках оча комбината болхлоша Валентина Шепелевой цIи яьккхар.

А. ТАРАКАНОВ

Грозненски мамках оча комбината кадреи отдела начальник.

БЕРРИГА НИЗ — КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА

Вай республика промышленность сила дегIаьх, нахадаш лакхлу дукххача тайпара продукци арахецаро боарам. Пятилетка дикагIча шера укх дIабахача шин бетта арахийца валови продукци соацха шу хьоагIа арахийцачул 7 процент дукхагIа я, хIаьта реализаци яь продукци 5,4 процент дукхагIа я. Къахьегама овчарие соацха хьалхарча шин бетта хиннача 2 процент лакхъенна.

Продукци хьаври цунни реализаци ара дика дегIадемад укх шера января февраля беттанга «Ставрополь нефть», «Грознефть», «Октябрьнефть» мехкадатта производит управлении, иштта А. Шериповнa цIера гIарIча Грозненски нефтехимзаводе, «Электроприборт» дахача заводе, опытни ВНИИКАнефтегазe, «Нипромаш», металлцерара дахча заводе, Наурски мехлесхоза, «Грознефт» объединено предприятешка, кхьачалье.

Халахете а хьалха латтача предприятешца санна къахьийгаши еррига предприятей коллективаша. Укх списка тIа белгал ма даккхара 1963 шера хьалхарча шин бетта продукцена реализаци ера план кхоачашъяьн 41 предприяте. Из бахьан долаш еррига республика промышленностe шин бетта план 99.3 процент кара кхоачашъяьн. Пехьаьсача мехкаьтта промыселаш, заводий, фабрикий коллективаш бехах продукцена реализаци ера боарам 3,3 миллион сом лахбеннаб.

Хоаш ма хилара цхьан дакъе промышленноста балха Iатталза шийла етта ха я. Тайп-тайпара изделеш, материалаш хьакхухьийтача предприятешца бувзам цахилар, иштта кхызараш. Цхьабакъда хьалха латтача предприятей коллективаша хьахьехх цу хьалашка а ритмично болх бе йиш хилар, пачхьалкхан план кхоачашъяь ца Iеш тIехкхоачалье а тороваш хинас. Цу гIулакхна лоархIаме хилар къахьегам мийса оIаштIехьбаккхар, йолаш йолча торенех бIаза пайда эйбар, балха тIа кийсу кхоачамбеацарон шийн хаиналье гIадоар, пачхьалкхан клаwш тIайийна социалистически декхараш толамца кхоачашдара еррига материальни къахьегамни ресурсаш сарцагIьяр.

Март бетта план кхоачашъяь на Iеш квартала план а кхоачашъяра сарцагIьяла ела хIара чаьлегта. ХIара денах, хIара минутах бизза пайда эца безе, гучаха еш еррига торенаш.

Шу доладуча хана тIехьеласа хиччa предприятеш хьалха латтарашта мехкахийтара, дазкеца продукци дукхагIа хилийтара, квартала план толамца кхоачашъяра шIенхашта къовсам латтабе мехкарийла а партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш. Коммунисташ, комсомольцаш, шоаш хьакхан а толам ударни хьесапе къахьегама тIахьева беза болхлой, гIулакхара нах. Экономически эффективности заха толамаш лаххара сихде дезе технически прогресс ера гIулакх.

Укх шера хьалхарча шин бетта предприятеш тIехьайисарах чIоагIа безнтекзаме ба уж чуйоагIача министерстваш, объединенеш, управленеш, ведомстваш кулгалхой. Уж лекхарийла ба тIехье а на тоттош шоаш юкъе латтача предприятешкара кхоачашбеацараш цIалахара хаьIда йола организационно - технически мероприятеш чаккхьта, цар болх ритмичен дакха овсарле болаш курсбола хьалаш Iалашде. хIара посилкено квартала план толамца кхоачашъертйола гIулакх вIаштIехьдаккхара жерата низаш сарцагIлаш.

Республика промышленноста къахьегамхошца 1969 шера доккхий социалистически декхараш тIайийдал В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийленца вахьабаьра. ХIара мехкдатта промысел, завода, фабрика коллективаша. хIара эIамитача а йоаккхача а производствени коллектива пятилетка дикагIча шера хьалхарча квартала план толамца кхоачашъяра чIагIйерта [illegible].

1969 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА ШИН БЕТТА ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприяти	Директор	Парторганизацена секретарь	План кхоачашъяр %
«Малгобекнефть» НПУ	Попов С. А.	Панчук С. А.	97
Карабулакски телебениевни завод	Максимов М. В.	Губанова Л. К.	96
Грозненски мехкаьтта чахкадаан завод	Семенова Т. Г.	Заленко Д. С.	90
Крекинг-завод	Костюченко А. В.	Куаршвили И. И.	98,9
Автогенно-карбидни завод	Гридасов И. Ф.	Оганесов К. А.	80
Ацетонови завод	Пелевин Н. М.	Зайченко В. В.	96
«Трансмаш» завод	Комаров А. В.	Магомадов М. М.	90
«Электроинструмент» завод	Мальсагов А. А.	Пашенных И. К.	74
Мединструмент завод	Казарин С. А.	Цыганков В. Ф.	90
ГАРО завод	Григорянц С. Ш.	Недорубов А. Н.	74
«Металлист» завод	Томашевский И. И.	Марянов М. Г.	90
Техобслуживание станци	Пурдин В. Ф.	Стогров В. Д.	99
«Терек» МДФ цертера предприяти	Арсеньев А. М.	Федюшкин Н. Н.	96
Ермоловски ДОК	Фрицмак С. Л.	Мусханов И. У.	96
Слюдяной фабрика	Батманов В. П.	Кажуховский А. Т.	98
Грозненски ЖБК завод	Пальчик В. М.	Жилин В. Н.	70
«Грозпромстрой» трест			
Шалински ЖБИ завод	Елмирзов А. Н.	Базоркин А.	81
Нохч-ГIалгIай карьероуправлени	Дахкильгов Ш. Э.	Гинкул Б. Н.	84
ГIишлон-матер. № 2 йола комб.	Маймин М. Г.	Кулалаев Н. В.	85
Старопром. кирпичн ю завод	Колобов Н. М.	Сорочкина Т. М.	88
Малгобекски кирпичн ю завод	Узиев Ю. Э.	Дышнеев К. М.	89
Гудермесски кирпичн ю завод	Юкупов Ш. Т.	Нечитайлов И. А.	75
«Чечингушводстрой»			
Аргунски ЖБИ завод	Гуревич Л. Г.	Моисеев И. А.	87
Ермоловски лесхоз	Воронин В. П.	Демаев Д. С.	90
Шалински лесхоз	Бабулатов Т.	Джамалханов Х.	50
Веденски лесхоз	Усаев С. С.	Димаев М. А.	50
Грозненски трикотажни фабрика	Котиков Х. В.	Володина З. Ф.	70
	директора декхараш кхоачашдер		
Назрановски трикотажни фабрика	Бузуртанов М. М.	Цуров М. Б.	97
Шечар хоанина завод	Горюнов Н. Г.	Юсупов С.-В.	95
Грозненски консервно-индат. комб.	Ваниев С. М.	Николенко В. М.	95
Макаронни фабрика	Гноба И. В.	Драйко Д. В.	98
Грозненски консервни завод	Аммуков М. Ю.	Сташко А. И.	94
	директора декхараш кхоачашдер		
Грозненски гормолкомбинат	Максимов Н. Ф.	Пострекин И. С.	90
«Ачалуки» минвода завод	Цоцаев С. Д.	Акиев С. А.	53
Шелковской райпищекомбинат	Дибиров В. А.	Мартыненко К. А.	72
Наурски маслосыр завод	Федоров А. И.	—	96
Сунженски маслозавод	Лоханов Г. В.	Алиев А. У.	85
Шелковской маслосыр завод	Чаренко Г. М.	—	92
Назрановски мел-завод	Ужахов Б. Б.	Муцольгов С. М.	94
Грозненски горпромкомбинат	Деняев С. А.	Агафонов Ю. Ф.	97
Ножай-Юртовски райпромкомбинат	Магометхаджиев А. Д.	—	80

ШУРА КIЕЗИГАГIА ЙОАККХ

Наьсарен района боахамашкарча бархI шурий-товарни ферме кхоабаш 2675 етт ба. Iадахача шера хIара кхоабача Iаттагара яьккха шура 1967 шера яьккхачул 166 килограм кIезигагIа хилар. Нагахь санна из 1967 шера хIара кхоабача Iаттагара 1571 килограмм шура яьккхаяле 1968 шера района совхозашка вьккъера лархIача яьккха шура 1403 килограмм мара яц. Иштта лархIачул 4494 центнер кIезигагIа яьккхар соахка шура района совхозашка, ахчанца лархIача 69657 сом дар из.

Хоаш да, «Октябра 40 шу» яхача цхьан совхозагара дIадийкхача вовзам пачхьалкхена ше деш хилар, цуа совгIа Наьсарен района совхозашка хьайбай боалам рентабельни бар.

Шура кIезига яккхаро хьагойт бахамаш не доци хилара бахьан.

Даим пачхьалкхен заготовкай план кхоачаш ца яра кхерай тIадоттабу бахама шура кIезига яларe.

Дукха за йоацаш Назрановски района боахамашка шура кIезига яккхара бахьанаш дехаш хIара ферме дийнахьа буса йоаккхача шурайга хьожаш хилар тхо.

Цхьадолча дакъе хьалхара хьоглзанаш башха во а дацар... «Назрановский» совхоза Костоев Хамитханий кулгалдеча шурий-товарни ферме январен февралa тIехь цхьа дийнахьен дийнахьа буса йоаккхa шура 350 килограмм тIаккхийттай, хIаьта еррига совхозe — 726 килограмм. «Октябра 40 шу» яхача совхоза Акиев Бековен кулгалдеча фермашка цу хана 273 — 274 килограмм лахкъенай шура. Цхьабакъда, массанахьа иштта дац гIулакх. Масала, «Экажевский» совхозе Богатырев Сулейма кулгалдеча Сурхотiарча шурий-товарни ферме соалха хиначул совгIа хIама тIакхийттадаш, тIералаьнна деше. Укх шера алхоалагIча январе дийнахьа буса 845 килограмм шура хьаккхар укхаза, етт ди дааьннача тIехьагIа 813 килограммага кхоачаш кIезигйир шура. Иьааьнна дезеда дальча ферме йоаккха шура 787 килограмм хилар, хIаьта ма яарь бреш 705 килограмм мара ма кьацар. Иштта бийнача шин бетта шура еррьаюцхара шина хьола ферме. Цхьабакъда белгалле дела цу боахама Нальгиев Аьхьмада кулгалдеча шоаллагIча ферме дIабахача шин бетта дийнахьа буса йоаккха шура 129 килограмм лахлъеннята. Альте-Юрта уллача из ферма четах ферале еррига совхоза йоаккха шура январе хиначул лахагIа я.

Къаьстта ве латт шура яккхара гIулакх «Плиевский» совхозе. Хьоарсьа шийн Яндаре шурий-товарни ферма (кулгалдеш Евлоев Хьасан вa цига).

Нагахь санна СурхотIарча ферме шура детара дага лохлой, укхаза йоаккхача шурий боарам цкъа лакхлу цкъа лохлу.

Цо шу дIадоладуш дийнахьа буса 966 килограмм йоаккхар укхаза, иттеа ди дальча 1093 килограммага кхоачаш лакхъелар, бутт чаккхболаш цха а хьалха хиначa боарам тIа IотIакхачар шура. Февраль болу кха а цхьа ерр килограммага кхьачар ферме йоаккха шура, тIаккха цIаьхха лехъелар.

Доаркашца, зоотехникаца М. Хамхоевна, фельдшерaца цхьана иштта шура тIаттахуши анализаш хилара бахьанаш техкаш дикка анализ ец хьажар тхо. Массанена гучадьлар муж цкъаза молабеш цкъаза ца молабеш хиларца дувзаденна из хилар. Цо да а да иштта. ЯттагIа дийнахь дена дийттагIча февралe хоачалхь муж белабеш ферме. Шийха муж боацача хана доахана шура лайора. Кхымстел цIи хезаш доярлий Бордахова Ленкай, Битиева Р. Ялата, Хатоева Райькънта хайбeча ешалвар шура ца на дикача деношка. Юнусовас лелаечa доахана цIоалагIа февраль тIаккхачалча дийнахьа буса 79 — 80 килограм шура лора, кIаьта ферме муж ца белаьча деношка дийнахьа буса йоаккха шура 62 — 64 килограммагa кхоачаш кIезигъелар. Муж белача дийнахьа юха а 82 килограммага кхоачаш лакхъелар оуп группера доахана луча шурий боарам.

БархI класс яьккха ферме балха енача къоначa доярка Битиева Любе аьлар: «Укхаза болх бу дукха ха еше а из зийназ молабь муж молабеча доахана дукхагIа шура хургa».

Iаьта цераьа уллача Iаьса, цун дIахерча вахара Iетккъаш бой мужа, аьнна хаттар дир оца совхоза специалисташка.

Зоотехника ю. Хамхоеви ветфельдшера ю. Латыревою хоачa хоа долар: «Лисовская» яхача лахерах Iаьсий доаш моттигаш хиннай тха ферме муж йалабой а ца молабой а. Цхьабакъда Iаьсий хьахиначa хьалхарча етт дийнахь шоай ноцешта хIалдешаш шорта шура дIахоачача Iаьсех кхьанна дIаветастацарь.

Теркам тIадахийт за Яндерча ферме цхьан беттенах бутте хьаьнзача шурий хьоашал балансничул лохагIа хилар — 3,5 — 3,8 процент. Доакъара районна юкъе 17 феврале контролерташ йоаллачул тIехьагIа 3,7 — 3,8 процент хилар шурий хьоашал.

Яндерча ферме цIенкашта кхоачалбоачо да дакханца юкъе, социалистически яьккхаш яц хIилар. Шу доладенна ши бутт чакхбаьнна, цу хана цIенкха белха хьалги укхара. ДикагIбашта поощрени ахар, тIехьабусарашка балх бамер.

Халахета а йе хIана а долаш за. Балха оптата хьахьекхаш нагахь санна кIара дакалах балха хегаш еш хьалха баьннараш совгIатаца белгалбеаче гIулакх тоалула. Шура дукхагIа йоаккх. Из херттера дар да.

Ала ю ферма цIена йола. Хьайбашта доаттIа гIулакх доаттагу ферма коллективо. Цхьабакъда цхьа лоладо яьй укхазe. Кхоачамбаца доакъар Iалашдаьлам. Юхаувзаш дехи доахана доакъар, дукхагIйолча дальчe силос а болаш.

Х. МАЛМИТАРОВ, [illegible] министерства [illegible] отдела начальник.

[illegible] райбыта [illegible] коллектив [illegible] тайпара продукци. ХIара «Российский», «Советский» [illegible] дIадахача [illegible] тIа а. [illegible] чIоагIа [illegible] [illegible].

СУРТА ТIА: [illegible] П. И. [illegible] бериц Н. [illegible] продукци [illegible] ба.

Д. [illegible] сурт.

Дозанал дехьара

ПЕРУ КОММУНИСТИЙ ЗАЯВЛЕНИ

ЛИМА, 11 март. (ТАСС). Перуански коммунистически парте ЦК пленумо цхьа барт а болуш тIайиначу резолюце тIа чIогIа харцйир дунен тIа эггара хьалхарча социалистически пачхьалкхенна духьалара тIеда провокаци кхачаргIелла Мао Цзэдуна банда.

Даманска ахьча гIайрен тIа хиллачу событеш, белгалдоккху документа тIа лурча ирача проблемаш тIера китайски халкъа уйла дIаяккха гIертуш Пекина доьл деча якко хьалхьедеча буржуазно-националистически шовинистически [illegible] хьакхинехь хIума да, аьлла.

Малхбузен Германе нацизм юхахьуьйла хиларах, Гаргачу Малхбале Израила милитаристски политика кхы а чIогIагIа айдарах, хIьата шина Вьетнамера американски империализма агрессивни курс лакхъярах кунен халкъашта юкъера ахохкам айлуча хьаланкна, йоах Перу коммунисташа, китайски Iаьдале Дамански гIайре тIа яь провокаци социализма гIуланкха тийша болх бари империализмана дахьрIа варгбоадаш доккха гIуллакх дари да.

Американски журнало СССР вахара хьалах яхар

ВАШИНГТОН. 11 март. (ТАСС). «Ньюс энд Уорлд рипорт» яха американски консервативни журнал баьх ца дича далаввар ухх тIехьарча шерашка, къьастта 1968 шера советски халкъа вахара хьал дикка лакдалар.

Советски нах, йоах журнала тIехьарча номер тIа, «хIана дикагIа бах, дукхагIа адам хийлу, дукха товараш херка йиш йолаш ба, нехна вахара хьал тоалара правительства дукхагIа средстваш дIайохкийн.

Журнала экономически отдело Советски Союза 1968 шера хиннача вахара йовраза анализ еш а 1969 шерарча перспективай лоархIам бош а йола доклад кийтъяй. Доклада тIа еш йола вертера вывод а советски нахна вахара хьал «ухх шера дIахо а» лакхъургIанара йола тенденци.

Журнала тIа арадьккхий ухх тIехьарча итт шера Советски Союзе телевизораш, баракъаш дутта канизмаш, холодильникаш массехказа дукхагIа арахийна хилар хьаьоккхаш йола таблица.

«СССР-е дукхагIа хьалу нах чубаха цIенош, из тоеднаш ухх шера дIахо а гIертъя», яхаш белгалдаьх журнала тIа. Квартирах луш бина нах чIогIа балаш бус. 11 миллион сог керкача цIеношка ваха хайра, хIьата 1968 шера шоьл чубахача цIеной хьалаш тоа а дара».

БОННСКИ КОАЛИЦЕРА КЪОВСАМАШ

БОНН, 11 март. ТАСС-е корр. В. Серова хьахойт:

Боннски правительствоних коалице партешта юкъе дуо къовсамаш хилларо политически хьамальлаш де етталир керда херка ФРГ боннски президент Хейнеман.

«Штутгартер цайтунг» яхача газетага шо еннача интервью тIа по критика йир. Малхбузен Германи НАТО тIема блокага йига йолча хьалха хиннача ФРГ канцлера Аденауэра хIайолаьь хиннача ФРГ реваншизаце политикапа. Хейнемана аьлар «ФРГ НАТО-на юкъе йохаш хилар политика юкъхера дагадаьлар» хила йиш яц. Цо аьлар, бундесвер принципага хиллача жийча хиза еза теттара дIаяла а нагахь салие политически из дикайа хургдале».

Моттигерча политически наблюдателаша цу заяденах лоархI гуралье бундестаге хургдачу хоржамашца приуаденна фактически хIаболаденначу хоржамашта хьалхарча къовсамо ХДС/ХСС-ан СДПГ-анен юкъера хьалхара сIенкхаттера конфликт. «Франкфуртер рундшау» яхача газета цу конфликтах йоах 1966 шера «йоккха коалици» хьахиннача хана дело хиина «сетера хьайIа тIекхтохIяна да» из.

Хейнемана дуьцараша шIайолеттаз ФРГ КъилбаседIа атлантически блокак дIахьетаж хилари ФРГ-ана дIахо а милитаризаци яри шоай политика «лаккхера хьайпарал» лоархIа ХДС/ХСС хьалхле делаерiIа. Эггара аьттехьарчаь йохах волча финансай министра Штрауса Гампавере шо къамаьл дош, Хейнемана заявлени «провокационни» я аьлар.

Оборона боннски министерства статс-секретара фон Хасе белгалдаьккхар Хейнемана дуьцараш ФРГ правительства тIема политикана духьела да, аьнна.

«Канцлер хиларах терра шо дестам телача» ФРГ правительства политикана «духьал делаш» лаьрхIар Хейнемана дуьцараш ФРГ канцлере Кизингера. Селхан Бонне цай кепайолаш вакалашта хьалхашка къамаьл деш, канцлера белгалдаьккхар, Хейнемана еннача интервью тIа, цо шеи юстице министреи вIашии къамаьл деш хьалхьоадаь «дешаш хIенха» дезаш шо лерхIялта. Канцлере дIахьоча наькъа президента позици лерагIъалар шийна тIехьа «хала дохдар дахьаш да» аьнна белгалдаьккхар цо.

Дина бола № 2 йолча [illegible] ... [illegible]

... 120 — 130 процент [illegible] ...

СУРТА ТIА: [illegible]

[illegible]

Тха календарь АЛЬБЕРТ ЭЙНШТЕЙН

Ваьча дийнахь денз 90 шу дизарга

Альберт Эйнштейн (1879—1955) — хIанзарча теоретически физикана лард еллерах вай. В. И. Ленина «естествознанева сийлахь йоккхий эргалонаш» яьрех цаI лаьрхIа йола тIехьарчина йоккха Iилмахо.

Iилман творчество 1901 шера дIайолаьй Эйнштейна. XIX-гIа бIаьшере чаккйоалаш физикана хьалхашка эттайа эггара хьалагIа долча, дуктIе ца йоалалуча дешай уйла еш хиннача 25 шу дизанача Iилмахочо дьяххеллай относительностах йола къьастта теори. Сердалон массалца кийсъеш йолча сухелаци хулача лелгий башхалонех бола хьехам боккхача лоархIаме хиннаб атома физикеи ядра физикеи дегIакхуьлата.

Космологена лардерча лоархIаме йола относительноста юкъара теори хьайхеллай Эйнштейне 1916 шера. «Эйнштейни метрикаи тяготенеи цаI хилар отта а даьл...,— аьдду академика Фока, — из вовии шакйхе а дуьне пространстве матери къьалерцан долерсие дийза а дийзал. Из бувзам хьехоикха адамий гелеча карегIдалыначе эггара доккагIа долча хIамех цаI лархIа йоагIаш йолча Эйнштейна тяготене уравнение-ца. «Белтала XX-ча бIаьшерея физике коперникански переворот а из Эйнштейна шийна хьалашка кхы а доккхагIа йола денхаш оттадаьд — йола бIарчча цхьа теори хьехкоала. Из болх чакх ца йоьлаш бисаб. Iилма дIахо дегIаьдоаладаро кара торо луургьяш цу дьвчье Эйнштейна карегIдалычачун нийса мах бе.

Дог тайша гуманист а волаш хиина Эйнштейн даим сага гражданеки бокьоний гадоакаш, милитаризманеи фашизманеи духьала хиннав, дог тIавой бехие вай во растам. Октябрьски революци дика лаьрхIай Iилмахочо. Кхерамен Iилман лерда тIа цо обществана эргалонаш е йолаьргйоаги хайнах цунна.

Шийлача тIема халача шерашка Американ маккартизмага хьаьоа тIадьттача низамех кIалантаваз Эйнштейн, машара тIехьалттарий болам цо лоадамбохаш хьаллоацаш а демократи нарвIатори гадоахеш а хилари деронгача прогрессивни адамашка чIоагIа лархIийтав из. XX-ча бIаьшере халоваши сагатоалаш лайнача цун хаварча йаха Эйнштейн къьастта чIоагIа дег чу вужаш хилара къайле сенах латт аьлча, из латт, цу сага доккха хьынгъаш вега цIенала шоайла айхха буазам болаш хиларах. Цунах оалаш дар Шекспира деналича ала мо аьнна да: «Саг хиннав из цу дена дизача маIанагIа».

КЪИЛБАСЕДА ХIИРАШКАХЬАРА КУРОРТ

Редант — иште вол къилбехьен оагIорахьара республика столицанай гаьрол Орджоникидзеда IотIаоттаж йолча КъилбаседIа ХIирий АССР къаначa курортни районах. Укхаза хIахна а бола бен я «Осетия» яха йоккха санаторий. Цун а дарбан гимнастикана лаьрхIа вен цу бассейн, грязелечебница, кислородни ваннашта оборудованн е йолаш бола башха-дика спортивни зал. Баста «Кармадон» яха шийт минерални источник хурга хIирий курорта. Кхоане йоккха я цу курортни герона. Iалашате дукха даьр, ветри, йод, бром йоала термальни хий даха скважина йоаккхаш лаьтт укхаза, хьаддеш да салоIа доаила цIа. Курорт дегIайоалаьра планагIа цхьа гIоала Iодаьча бIа сийнача Тирва бердаш тоаде лаьрхIад. Нервни системаниен дега-цхьалашта дарба дара ниваргIа йолча курортех цаI хулаж латт Редантах. Курорта йоккхача кхоапенах дийнар ухх дешошка «Социалистическая Осетия» яхача газете. (АПН).

ПИОНЕРИЙ ДВОРЕЦЕ

Сакъердане ха йоахх пионерана шоай Двореце. ХIанане дийна тойча тайшара сагIа йиш я укхаза.

Массехк кружок я Двореце балх бем. Царех пионерашта эггара дукхагIа езараш драматически, хоровой, халкъарий ярай а. Тайп-тайпара хьахараш, иалеш, театральни постановкаш кийчъяь цу кружокий членаша.

МаIача берашта дукхагIа езий а технически кружокаш. Аэродинамически, автомобильни, мотоциклетни, радио, кхьча кружокашка даьга доалыш дукха бераш да. ЗIавита бедалшор а техника дика йова царна. Масала радиокружока шоай радиостанци я. Вай цехка а доаза дехьаьча а дукхача городашца къамаьлаш ду цар.

КIезига бац пионерий Двореце нетеранспорт езараш я. Массайола [illegible] автомашиний двигателаш Iехаю цар укхаза. ДукхагIбараж хIанале метоциклисттий правааш йолаш ба.

Берашта дика хьех кружокий кулгалхоша. Къьастта дика карегIаьа из хайхарий кружока кулгалхочо В. И. Сывировa, радиокружока кулгалхоча Р. Г. Агаевa, кхычарна. Берана шоашка мел деча хьтаранта ух кхетаргбоалш дала йоа хур цар массане я.

И. АРУСТАМОВА,
Республиканскийн пионерий Дворецe художественни отдела заведующий.

УЛЬЯНОВСКИ ШКОЛЬНИКИЙ ЦIЕЙ

Владимир Ильича тешаво детгаргIен соратники — Надежда Константиновна Крупская дьча дийнахьа дена бIаь шу дизар белгалдаьккха кийчлора Ульяновскерча ерригача школашка. ШкыбакьЪа, къьастта сIаьхаха лар доххаш йиш етташ [illegible] йолаш [illegible] пионерие Надежда Константиновна Крупская доккха портрет торжественни линейка тIа денача № 25 йолча школера бераш. РСФСР Министрий Совето дьча решение цун цIи тиллай № 25 йолча ульяновски школат.

Берана хоп денная цу охча цIера сий ца лоаде. Ильича городе В. К. Крупская школьни музей йила лаьрхIад.

Из йоккха события чIоагIа езъеш белгалдьаккхар № 3 йолча ульяновски школерча донарчоп а. Российски Федерацe правительства В. И. Ленина йишарий — Анна Ильиничнайн Ольга Ильиничнайн цIераш теккай Ульяновске эггара къьанагIча цу дешара заведених. Здание хьалхашкахьарча оагIорахьа пенна тьалтеза воахл мемориальни доска. По дагалохийт укхаза, хьалха хиннача Мариинска гимназе, Ульяновгiар йишарий дена багIар.

Зоя БЫСТРОВА,
АПН корреспондент.

СПОРТ

КЪОНАЧА ТУРИСТИЙ ВЕЛЬАШ

Къоначa туристий традиционни хьалш хилар ухх денoшка Грозне. Города юкъерча а баьтIшерарча а школай ворхI команда яь хьа дакъа лоацаш.

Дика хьакхавмаш гойтар яье Октябрьски районах № 57 йолча школа барт тайийта коллективо. Хьалхара моттиг лоацар цо. ШоллагIъяр Старопромысловски района № 16 йолча юкъерий-школа домадоаиш хьачар.

[illegible]

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ЯЬККХАЙ

«Красный молот» завода спортни Двореце «Динамо» общества Российски Совета хьалхара моттиг яьккхара нагийча цхьа командашта юкъе классически кIалтакларгаш латаш хьаь дийнахь хиша хьаьш чакхьаьлий. Сакъердане дар хьаьш чакхйоалаш грознеций О. Давидовея А. Власовея хинна вIаьнагIхетар. Цига тIехьарчар вотальяр. «Динамо» общества Российски Совета чимпион хилар цох. Хьалхара моттигаш а хьта призераш хилар грознецаш М. Тахазоеи В. Михалеви.

Командиш дьалхле а Нальчикгалгайчем спортсменашка хьаьчар. Ростовски, новосибирски яга боа командаш заьийр вай тренераш, спорта мастераш В. Кондрацкеи А. Лейченкои кхебаьча спортсменашта. Царна еза «Динамо» общества дIа-хIа тела кубок.

СУРТА ТIА: латташ ба спортсменаш.

Е. Мегробова сурт.

КЕРДА ЦЕХАШ

Дика къахьег Назрановски райбыткомбината коллективо кердача шера. Январи феврали беттай план тIехьхоачадьла бохаче нахa бытовой гIулакх деча боаллама.

В. И. Ленина вась 100 шу хиндара сийна керда социалистически декхараш тIайийнал коллектива. 1969 шера шоьл 25 декабре тIехьаьччарa кхоачаргьа, цул ораIа 25000 сома маьха продукци арахеца дош деннал. Район бахача нaха дикагIа бытовой гIулакхаш дара керда точкаш хьаьлл комбината. ТIой-Юрте болх бея хургьа хьакхаьсьргий сеткаш арахецапох, г. Назране — шарикови авторучкашта заправка еш йола мастерской.

А. ДЗАУРОВ.

ХАОТТАМ

Тхан республикен Грозне лоама йоачан а йоацаш. ГуйрйИна доза е хоаллаш ха хила тарлу. МалхбоалехьЪара гIаьххьача бовраме мух хьекхаргба, температура республике гIолла 2 — 7. Грозне 3 — 5 градус йIоахал, бийсанна республике гIолла 7—12, лаьман районашка 10—15, Грозне 7—9 градус шелал йолаш хургья.

14-ча, 15-ча марта нохчIо хоз хин а йолаш, дукхагIча хьалхе йоачан а йоацаш ха хургья, цIаьаццайолча моттигашка доха доаллаьргда. Лоаманаш хуьлаш, хьаьIо хьехкарга мух. Температура бийсанна 2 — 7 градус шелал дийнахь 1—6 градус йIоахал хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

«АЬННАД-ДАЬННАД»

ПИСЬМО ЛЕРАГIА

ДЕРРИГА НИТТА ДIАДОЛАДЕЛАР

Хьайийла дукха ха ене а грознениейта чIоагIа езенна «Счастье» яха тика. Ираз доача хана — саг йоаллаьчоан маьре йхачоан мел эшар дер цига. Регистраци яь хилара какхат а дахьеш хьадаьхе шоашта дезар хьахерка.

Цудухье цига ухха а ух дукха нах, хIаьта царна мел эшар тика чу да а ца.

Бакъда, тахан вай дуьцар нерех дац...

«Хьамсаре редакци! 1968 шера Грозненски торговы техникум чакх а яьхкха, сентябре бетта доха Грозненски горпромторге № 1 йолча «Счастье» тика чу продавщицалла болх беш я со. Укх шера 23 январе тика директора нох, Евтушенко Надежде Ивановнас тоха цхьанна арий ца е доаццаш, балха тIа дIа тIа ца йоаййташ йитар со. Хетаргахьа цун балан ер да. Сохна 27 декабре тха тика балхага хьожаш хилар госторгинспекце болхлой. Торговле бохьеаш талзаь цхьайолa факташ нийсъелар. Витрине доацаш доле потарерана, сентераш, тIорнеш, кхыьйе кораллр пришеклавне вIенхара.

Цу дийнахьй а директора ца йоаччу а яийха аьло кога: вIа бахча хозмагIа вжейоа госторгинспекци, хьоацу мара кецар вай дефицитни товараш мичча деда. Заявлени а язъаьхьай лоIамах балхара дIаяна. Из Iа да дойа ерригача коллективо хьо дIаяхикха ваьна горпромторга заметки дьертъа, хIаьта хьа къовсагейна шинскш е бIекдерге».

Цул тIехьагIа цхьо кIира доаладашта бер цамоташ а хина со цIагIа йиcар.

23 январе болхланаш нист дIа а хьайле ааьлча балх дIатIайптенадар сох.

М. ДЖАЙРАХАНОВА.

Из письмо редакце хьеххоачача а горпромторга директорага телефон техар оаха.

— Продавец Джайрахановa йовзий шоана?

— Йовз. Дика болхло я. «Счастье» яхача тика чу болх беш я.

— Из балха тIа ца йита, аьнна приказ техадий?

— Техадаь. е тоха дезаш моттиг а хиннадц.

— ХIаьта 23 январе дено 4 февраль кхечала цок. Евтушенкос балха тIа ца юташ лея ца.

— ХIанз мара сова пох хIаьхо дезадап. Со цу гIулакхага хьожарьа. Бакъда, тхьайса хIа яз Надежда Ивановна а, фуннгIа дань я Джайрахановe балхара дIаяккха лаьрхIар цо.

Сихьеннача сага дагa доаццар ду. Иштта хилар Надежда Ивановнайца а. Цо аьлча сания тика коллектив хьатул а за. Джайрахановай вашна таргара саги тIа а хьайха «собрани» ийр.

Ер а 1969 шера 24 январе цига оттаь «Акт» (пох «акт» хIаьн аьйтад хоаш даш).

«Продавец Джайраханова коллективаца тарлуш яц, боллоез доацараш дуьв, цудухье из балхара дIаяккха езнlга дIахайта хьайхаб цун ианен таргара сагр».

Шин йоI балха йитар лехар ниинас, бакъда. Джайрахановас ухх кьушпа болх ца бе дIаяхи рала я шо, аьлар. Таргара нах а цунна тIехьа хилар».

Директора, местни комитета председатела, йоккхагIайолу продавщица, кхы а шин продавеца кулгаш яздьа цу документа кIел.

Коллектив вIашагIа а хьа йитта шоашта тар ца лучa харцалье вьяхьаьча, торговле бокъоаш е къахьетама дисциплина а телхьача сагаца къамаьл дар, из нийсача новкъа ваккха гIортар, цунна дуьлаш дола новкъостал дар де доегIаш а нийса а да.

Бакъда, сихьеннача хана Джайрахановас шийца бол беча новкъостех аьннав хоагIаш, на ала дахкаш тхо. Из нийса доацилта массанена а хов.

Тхо ала доахкар цхьаькха да. Техникум а яьккха, шиЙ дезал а болаш яхача, продавецалла бола беш йолча Джайрахановай Марета нанеи гаргара сага фу гIуланка боалабаьб цу тайпарча собрание?! (нагахьа сания из нох ала йиш иле).

Из деррига дIадаьлча е цу тайпарча «документа» маIан кхетадеш дац. Фу де лаьрхIар коллективо: Джайраханова балхара дIаякхна е йита? Из дош къоастаде вIашагIкхийттача на хIа цу хаттара шоаш дала дезар хилъде доле нох. хIана аьнча Марет-и балхара дIа ца яла безам болаш йолга парна хоаш иадарий!

Оаха кIаьхха телефон техача хана тика болхлоша яь «решени» горпромторга директорага дIакхаьчар. Цунга хьежа хуьценнаяр оаз а.

— Коллектив духьала я Джайрахьеньайна. из кхачахьа балха хьожаргьа из.

— Собрани отгадайча «документа» тIа-и гуш мичах коллектив духьала йолга, е кхы бахьана де лаьрхIаш Iа из?

Цул тIехьагIа «Счастье» тика директораца къамаьл хилар тха.

— Джайраханова бахка тIа ца йитара фу бахьаш да?

— Гой шоана, характер хала йолаш саг я из, производственни дьзхьегамен дисциплина телхаю, коллективаца эйхьаза я.

— Цу хьакъехьа хьалха теха приказ гойта тхона.

— Из приказ хинадац.

Джайрахановайна предупреждени я, выговор еина, премиальни ца луш кхьадха моттиг корaнзар тхона.

Цул тIехьагIа Надежда Ивановнайна баршагIьера профсоюза местнома председатель Арутюнова Римма Юрьевна. Директора дийхар дуьцц йолаелар из а.

— Джайрахановах местком яь решени бIаргайойта тхона, — дийхар оаха. Хьехьокха из а хилазар.

Шоаш лелавер харцахьа дьита ховшие а Маретаца болх бе раьза бац яхаш тика болхлой хьалха а ахувсаш Джайраханова балхара дIаяккха хьежар Надежда Ивановна.

МIара дита цхьаьха дисадар; больничин лист нийса ена йий хьожилта. Цунах а хIама хилазар, горпромторга местни комитете цу хьакъехьа справка яйтар больничера.

ХIанз ше хиннача болх беш я Джайраханова Марет.

Тхьоэра из хала саг а я, коллективаца тарлуш а яц яьха хабараш хувцадениад.

Дукха ха йоаццаш отпускера юхаеначa Джайраханова болх беча отдела заведующица А. А. Саракевайца къамаьл хилар тха.

— Марет къона болхло я. цуй дехар цIена кхоачашду, дисциплина телхаш, нахаца Iимерза я, йолх воI.

ЦхьабакъЪа, цхьа хаттар отт: хIана гунахьо воахa саг балха тIа ца юташ кхестаьяча Евтушенкойна фу беxк баьб? Хил йолаш ха тIадаш ца кхийтача сиина хIаьш «Спутник» тика директор а йолаш болх беш я Надежда Ивановна Евтушенко (нох. Джайрахановас бола ца беш хьахханa ханах доагIа ахча пунгара деххалзар).

Хьалха ше хиннача цо болх дика. цIена барах даь хургда из горпромторга директора Лесник Вера Васильевнас. Молодоженаша яйаь товараш дIаяздеча книжка тIара бIарг гIаьтта 5 адрес хьайийнар оаха.

ТОВАРАШ МИЧА УХ

16 январе марой сесагой Н. И. Негин Н. И. Белухан 50 сом доаккхаь кIуас. 70 сомах ишкаш. 26 сом хьакхха хьалчаьха туфлеш, кулгайоалларгаш, пазаташ, зил, юьргIаш, йоахкх, маIача наьха туфлеш, электробритва, цIагIа юкхаю маьчаш, кулгех хьехда гата — 337 сомей 80 кепек маьха товара шийцад аьнна дIаяздьв латт.

Беслановски улицагIа хагIон № 70-а йолча цIенай хьалхашка чар тха наиии. Хьаьрнера Иола Неила Николаевна. Из а хиннай цийвоIон несаси дIамаш хьачча. Оаха дIахьекхъ списк бIаргайнча цецъдалар Нелла Николаевна.

— Уж хIамаш мичарa ений?

— Хьа воIон несаси яйнай аьнна журнала тIа дIаязъьа латт.

Журнала тIа яздаьр сона фуд лев, бакъда, яйдараш-м цхьа еара кIай туфлешн, капрона пазаташи, кIай кулгалхйоалларгаши цара ва. Кхыкола товараш цу хана тика чу дац ахьлар тхога...

14 январе «Счастье» тика тIара хIамаш дийца иарой сесагой Ю. Н. Кулаковей Т. М. Гудайнввас. КIезига гобаккха безанзар уж доххай,

— Бехк ца баккхалаш, «Счастье» тика тIара фу яйнай оаш?

270 сома маьха гарга хIамаш яйнай.

— Оаш яйнай аьнна дIаязьар-м 477 сомы 57 кепек маьха товар малий.

Цул тIехьагIа Iоаш оаха ерrига список, хIара хIаманна маьхаш.

— Сабар, сабар! ДIаяздолаш оалы яйнаи. кIуас яйнабац.

КхоалагIа тхо хиннача молодоженашта М. Г. Вобрышевеи Т. Н. Андесомойайнеи вIоа йоаде туфлеш дIаязьар.

Укх шера 18 январе 15-ча оагIон тIа даьча йоазонга хьежача г. Грозне Садовая улицагIа № 78 йолча кIагIа бахача В. М. Пожидаевеи В. И. Ракловей е хIамаш яйнай: кIуас, кхалнаьха кох, туфлеш, вIамата кIуас, электробритва, портфель, маIача наьха кох... — деррига а 355 сома маьха товар.

Дукха язъьайгар оаха нох. Пожидаеа лехаш. Садова улицагIа тхоца хулаш моттиг йисанзар. Юххера а цхьаннена дагадела Нохч-ГIалгIай АССР МВД адресни бюро дахар тхо. Укх шера 15 февраль цигара еннача справках граждание В. М. Пожидаев Садова улицагIа аьльа а вац.

Адресени товараш дукха дувцаш шо кIаьлдаьдая а юххера цхьаммаьа хилча дахинад вай.

Укх шера 12 январе Октябрьски района Краевой улицагIа № 10 йолча цIагIа бахача молодоженаша А. А. Рябенко, Л. В. Поярковa «Счастье» тика тIара 362 сома товар яйнад.— аьнна дIаяздаь журнала тIа. Тхо хилар Рябенко вахача, из товар маIьга бакъьилар. А. А. Рябенко ше цIагIа вацар.

— Фу ха а хьа воIо саг йоалаьь? хетт оаха наьнага —

— Цо-м саг йоалаьяц!

Цигара хьаьна Октябрьски райбюрозагсе дахар тхо. Цига а цо регистраци яь цхьайкха документ а е дIачуезна заявлени а яцар.

Гобаьккха юха кхьвчар «Счастье» тика тIа. Цига я дагера молодоженашта санна царна еина № 104 йола приглашельци. Цу тIа я терга печать, пригласительне тIа язъьнох уж шинь 18 январе регистрани е езаш ба. Бакъда, регистраци яь яцар 21 февраль а.

...ХьадагIа из алдара бIарг тIаэтта 5 адрес дар оаха хьайнар. Шоана гуш ма хиллара цхьанна а сагага лехха товар тика болхлоша шоашера хIама Iо тIа из тохаш дисадаш. Из мишта ду а оаша ду а дуьна дезан. Дефицитни товар аьарш-лаьа хала боий Иштта «цIена» болх беш хийнай «Счастье» тика директор нох. Евтушенко а цун говзъе бараш а. Мишта кхийтай-хьовI из кхы а йоккхагIа йолча тика директоралла?

Б. КОСТОЕВ,
И. ХАМХОЕВ.

ЛадувгIа, хьажа

13 март

РАДИО

7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — Моттигерча Советий хорхIамашта вакхьалодаш «Тхо хьаьна бола бен вац» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.20 — Юрта боатаме къахьегамхошта дола концерт. 15.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.15 — «Кхо не дьвча хоаманаш хул» (гIалгIай меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.15 — ХIара урок кердадие лохка я. Киноочерк. (гIалгIай меттала доаккх). 18.35 — КIоргташ кхетара тIаебайна вартбоакхама знание школа. 19.10 — Радиой телевидени Нохч-ГIалгIай инструментальни ансамбля концерт. 19.30 — Киножурнал. 19.40 — Телевизионни алтракт. 19.50 — Эггара хьалхара тоххамаш дерам. Советски геодезически служба 50 шу дизарга. 20.25 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.40 — Кинотронка. (гIалгIай меттала доаккх) 20.55 — Ленина ваь 100 шу дизарга. «Хьалхара Баста» яха художественни фильм.

14 март

РАДИО

7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газете обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 18.00 — Передачай программа. 18.03 — Радио инструментальни ансамбля концерт. 16.43 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Нохчий кхалхоттагIа» яха передача (нохчий меттала). 17.30 — «Вай индустриальни нохк» (гIалгIай меттала). 17.45 — Миллионий ленински университет. Дунен тIа эггара хьалха социалистически пачхьалкхе вIашагIъяьлар (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — «Вай эртагIа Iалам» (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевизионни кердадараш (нохчий студе программа. 20.00 — Йигача 9—11-чий, эрсий меттала). 19.30 — Черски Балкхарой телевидение студе программа. 20.00 — Йигача отстающах йола дунен халкъашта юкъера ахь. Ленина цIерагIа Центральни стадиона спорта Двореце передача. 21.15 — Хоамаш. 21.20 — Вай кхиятташ (нохчий меттала). 21.35 — Ульяновски маршруташ. 21.55 — Передачай программа. 22.00 — «Иляя воах-Анатолий Королева» яха фильм-концерт.

ХОАМ

Рыбий республикански управлени ХОАМ БУ,

1969 шера 10 марта ДОХКАР-ЭЦАР ДУ ЙОККХА БАЗАР БОЛХ БЕШ ХУРГ ЦА ХИЛАРАХ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-80-11; бехктоаьна секретара — 3-34-38; партийна вахарен, культуран, промышленносте отделий — 3-42-20; юрта бахамана письмашкa отделий — 3-42-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-80-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-20; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-20.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революционни проспект, 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

ЭФ05054. Заказ № 1208.